

ACKORDSCENTRALEN NYHETER

Prenumerera!

ACKORDSCENTRALEN
NYHETER
DIREKT I DIN MAIL

Maila till

acnyheter@ackordscentralen.se

NORDISKA INSOLVENSNETVERKET

Ny gränsöverskridande rekommendationssamling

KONKURSLAGENS GRANSKNINGSMANNAINSTITUT

Enar Folkesson

VÄLBESÖKT KURS OM INSOLVENSRÄTT

Ackordscentralen Malmö

Företagsobligationer – från AAA till konkurs

KOMMENTAR AV DAVID ULLENIUS, PROVENTUS

Allt fler har fått upp ögonen för företagsobligationer. Louis Landeman och Gabriel Bergin har skrivit en lättillgänglig bok om kreditmarknaden, där de tipsar investerare och obligationsutgivare om risker och möjligheter.

VD HAR ORDET

Obeståndsfrågor har inte riktigt varit i fokus under 2014. Visst har några frågor aktualiserats, men andra kvarstår som olösta. Regerings-skiftet och den därefter uppkomna krisen har inneburit att den kommitté som skulle utreda förändringar i rekonstruktions-lagstiftningen väntar på nya direktiv.

En riktigt stor konkurs inträffade i vårt grannland i slutet av året. Som en blick från klar himmel ansökte OW Bunker om konkurs i november 2014. OW Bunker är en gigant i Danmark och räknas som ett av landets största företag mätt till omsättningen, som förra året var 126 miljarder kronor. Bolaget har 600 anställda, verksamhet i 29 länder och handlar både med oljekontrakt och skeppar olja med en flotta på 30 fartyg. Konkursutredningen synes vara inriktad på att utkräva ansvar framför fortsatt verksamhet. Vi får all anledning att återkomma till denna konkurs under 2015.

Järnmalmpriserna har under de senaste två åren mer än halverats. Gruvor världen över stänger, inleder rekonstruktion eller försätts i konkurs. Enorma värden som investerats raseras när det kostar mer för nyetablerade gruvor att ta upp malmen och transportera den till kund, än vad någon är beredd att betala för densamma.

Northland Resources är det senaste exemplet på en gruva som helt enkelt inte gick att driva vidare. Oljebranschen synes gå mot ett liknande öde nu när oljepriset rasar. Såväl gruvor som bolag inom oljebranschen har i stor utsträckning finansierat sina investeringar genom obligationer. Trenden går mot att de största obeståndsärendena utöver ägarkapital är obligationsfinansierade och inte bankfinansierade.

Högsta domstolen fastslog nyligen att en rekonstruktör kan åta sig ett konkursförvaltaruppdrag när två år och fem månader förflutit sedan avslutad rekonstruktion. Tillsynsmyndigheten kan nu inte slentrianmässigt framhäva att det regelmässigt finns en beaktansvärd risk för jäv där en rekonstruktör sedermera blir förordnad förvaltare. En prövning måste göras i det enskilda fallet. Det är ett litet kliv framåt för att klargöra de otydliga jävsfrågorna för en konkursförvaltare.

Frågan är då om obeståndsfrågorna hamnar i fokus under 2015? Vi ska göra vad vi kan för att i Ackordscentralen Nyheter bevaka både vad som händer i Sverige och internationellt.

Gott nytt år!

Mikael Kubu

Redaktion

Hans Öden
hans.oden@ackordscentralen.se
Sven Lundberg
sven@lundbergstockholm.se

Produktion

www.lundbergstockholm.se

Text

Lotta Hovhammar
Sven Lundberg

Layout

Tiina Kinnunen

Foto

Johan Lefvander
Johan Mellin
Klas Andersson

Ansvarig utgivare

Hans Öden

Tryck

Lenanders Grafiska

Ackordscentralen har sedan 1857 återskapat värden i företag med ekonomiska problem och är en av Sveriges äldsta närings-livsorganisationer. Idag intar vi en ledande position inom vårt verksamhetsområde.

Verksamheten bedrivs från våra kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Borås, Umeå, Lund och Kristianstad.

Vår ägare är den oberoende Stiftelsen Ackordscentralen.

A ACKORDSCENTRALEN

Strandvägen 35
114 56 Stockholm
Telefon 08-670 44 00
Fax 08-670 44 99
E-post info@ackordscentralen.se
www.ackordscentralen.se

Företagsobligationer – från AAA till konkurs

Allt fler har fått upp ögonen för företagsobligationer. En ny lättillgänglig bok om kreditmarknaden tipsar investerare och obligationsutgivare om risker och möjligheter. Och för den som vill veta mer om kreditmarknaden och hur den påverkar oss alla är boken en guldgruva. Boken fungerar även bra som uppslagsverk med bra checklistor får såväl investerare som utgivare.

”FÖRETAGSOBLIGATIONER – FRÅN AAA TILL KONKURS” är namnet på den bok som Louis Landeman och Gabriel Bergin har skrivit. De båda författarna arbetar med kreditanalys på Danske Bank.

Att författarna kan sitt ämne råder det ingen som helst tvekan om. Dessutom är boken lättläst utan att ge avkall på relevant information, vilket inne-

bär att den både kan läsas av professionella aktörer som investerare och obligationsutgivare som av privatpersoner som är intresserade av hur kreditmarknaden påverkar vår vardag.

– Vi skrev boken för att fylla det tomrum som finns om ämnet och för att folk ska förstå hur kreditmarknaden påverkar oss alla, säger Louis Landeman, chef för kreditanalysen på Danske Bank, och Gabriel Bergin lägger till:

– Det finns mycket skrivet om aktie marknaden, men lite om marknaden

för företagsobligationer som är en del av kreditmarknaden. Förhoppningsvis kommer vår bok att öka kunskapen och bidra till att investerare och företag gör färre misstag.

Ett kapitel ger en intressant historisk tillbakablick. Här skildras framväxten av den svenska kreditmarknaden och hur företagsobligationernas föregångare, de så kallade reverslånen, blev populära vid mitten av 1800-talet. Den stora utbyggnaden av järnvägsnätet var startskottet för företagsobligationer och medförde att Riksgälds- ▶

LOUIS LANDEMAN

GABRIEL BERGIN

► kontoret tog upp stora lån utomlands för att kunna ge ut "järnvägsobligationer". Under 1860-talet upptogs även industriella obligationslån.

Under denna tid var kreditgivning-
expansiv, vilket även då orsakade
problem. I slutet av 1870-talet slog
finanskrisen till när hårt skuldsatta
järnvägsbolag ställde in betalning-
arna, vilket i sin tur resulterade i en
bankkras och staten fick skynda till.

Aktieägare mot obligationsinnehavare

Att aktieägare och obligationsinnehavare kan ha motsatta intressen är ett återkommande tema i boken. Generellt är aktieägaren mer villig att ta risk eftersom "de i princip besitter en option med oändlig uppsida i sin investering om bolaget de investerar i lyckas genomföra sina planer". Däremot kan obligationsägaren inte vänta sig att få tillbaka mer än det investerade beloppet när obligationen förfaller. Därför gäller det för obligationsägaren att ta det säkra före det osäkra.

– Aktiemarknaden gillar när bolagsledningen pratar om exempelvis sina

finansiella muskler för att göra förvärv. Men ur vår synvinkel är det viktigare med finansiell stabilitet så att bolaget kan betala sina räntor, säger Louis Landeman och tar ABB som exempel på ett företag som gick aktieägarnas väg på bekostnad av obligationsägarnas.

En tid innan asbestskandalen seglade upp hade ABB genomfört aktieåterköp värt 2 miljarder dollar. När skandalen var ett faktum, och skadeståndskraven stod som spön i backen, föll obligationerna i värde. Några andra exempel på bolag där aktieägarna gynnats på obligationsägarnas bekostnad är de danska bolagen ISS och TDC. När dessa bolag blev utköpta från börserna 2005 fick aktieägarna en generös budpremie. När de nya ägarna efter utköpen ökade bolagens belåningsgrad kraftigt föll bolagens obligationspriser kraftigt, vilket drabbade vissa obligationsägare hårt.

Hur ska en investerare agera för att undvika misstag?

– Det är viktigt att fingraska obligationsvillkoren och inte nöja sig med

att läsa rubriker. Att köpa en obligation och tro att det är en säker placering bara för att den ges ut av ett trippel A-ratat bolag är fel. Det är en anledning till bokens titel, från AAA till konkurs, säger Gabriel Bergin.

Aktieägarnas intressen regleras i aktiebolagslagen, medan obligationsägarnas intressen säkerställs i obligationsvillkoren som är olika för varje obligation. Att som lekman ge sig i kast med att granska obligationsvillkoren kräver sin man. Därför har författarna tagit fram en bra checklista för investerare som är uppdelad i tre grupper:

- Motverka försämringar av bolagets kreditprofil
- * Se till att obligationsägarna kan utöva kontroll över bolaget
- * Bevara obligationens andrahandsvärde.

Vilka fallgropar trillar investerare ner i?

– Jag tror att många skummar igenom dokumentet och missar det viktiga. Till exempel är det stor skillnad på om en obligation är säkerställd mot en fastighet i Filipstad eller i Stockholm. Kreditkvaliteten, kommersiella villkor och var i bolagets struktur som obligationen är utgiven är exempel på andra viktiga frågor där investerare missar detaljerna, säger Louis Landeman.

Boken ger även obligationsutgivarnas råd om vilken information som de bör ha med i dokumentet.

– Ibland tänker inte utgivarna på att kreditinvesteraren vill ha annan information än aktieinvesteraren. Det kan handla om frågor som att rätt klausuler finns inskrivna i skulderna, belåningsgrader och hur likviditeten ser ut, säger Louis Landeman.

Kan du ge exempel på ett bolag som sköter sig väl?

– Husqvarna har en bra finansiell policy. Bolaget anger till exempel att nettoskulden i förhållande till EBITDA max får vara 2,5 procent. Husqvarna har även slagit fast att man prioriterar

marginaler framför tillväxt, vilket vi som kreditinvestorer ser positivt på, säger han.

Marknaden för företagsobligationer fick en ordentlig skjuts i samband med finanskrisen när bankerna drog ned på sin utlåning.

– Trenden är här för att stanna, men åren av explosiv tillväxt är över. Företagsobligationer är ett bra komplement till bankutlåning, men det krävs en volym på omkring 100 miljoner kronor och därför är det inte aktuellt för de mindre bolagen, säger han.

För vanliga personer är det svårt att köpa enskilda företagsobligationer eftersom det ofta krävs en investering på omkring 1 miljon kronor. Då återstår fonder.

Hur analyserar man en företagsobligationsfond på bästa sätt?

– Läs investeringsstrategin. Där får man reda på om fonden är tiltad mot high yield eller investment grade. Om det är en high yield-fond får man mer

kreditrisk men lägre ränterisk. Investment grade ger mer ränterisk men lägre kreditrisk, säger Louis Landeman och betonar att man måste ha en klar bild över målet med sparandet som även styr risknivån.

Dessutom bör man granska avgifterna, ta reda på vad utvärderare som Morningstar anser och även se var fonden har sina största innehav, vilket kan innebära att valutarisk tillkommer.

Ett av bokens kapitel tar sig an vad som händer när banker får betalningsproblem och om stater kan gå i konkurs. Bear Sterns och Lehman Brothers går igenom liksom den svenska 90-talskrisen. Turerna kring Greklands skuldnedskrivning 2012 beskrivs bra. Författarna tar upp hur Grekland lyckades med konststycket att få privata obligationsägare att gå med på så omfattande skuldnedskrivningar. Och att obligationsinnehavare som inte gick med på nedskrivningen fick alla pengar tillbaka.

FÖRETAGSOBLIGATIONER – FRÅN AAA TILL KONKURS

LOUIS LANDEMAN är chef för kreditanalysen på Danske Bank Markets. 1996 började han på Standard & Poor's och han har även arbetat på Bear Stearns, SEB och Credit Suisse.

GABRIEL BERGIN är kreditanalytiker och strateg på Danske Bank Markets sedan 2011.

KOMMENTAR AV DAVID ULLENIUS, PROVENTUS

Från ett investerarperspektiv så är en av de viktigaste aspekterna när man utvärderar en obligation att det finns villkor som begränsar möjligheterna för emittenten att öka skuldsättningen genom nya lån eller utdelning till aktieägarna vid en viss risknivå (ofta definierat som *incurance covenants* och regleras av *leverage*) alternativt att det finns strikta villkor för finansiell risk, det vill säga *maintenance covenants* som fungerar som ett skydd för att obligationsinvestorerna inte ska ta ägarrisk (ofta definierat som *leverage*).

Utan detta skydd så kan inte obligationsägarna agera förrän bolaget inte kan betala sina ränteåtaganden och då är bolagen ofta i ett så pass dåligt skick att en konkurs är svår att undvika och återbäringen på obligationen blir nära på noll. I den heta obligationsmarknad som råder idag så är vår syn att detta skydd alltför ofta förbises av emittenter, emissionsinstitut och investerare.

DAVID ULLENIUS
INVESTMENT DIRECTOR
PROVENTUS CAPITAL MANAGEMENT AB

ERIK SELANDER
KONKURSFÖRVALTAREN
OCH ADVOKATEN VID
DLA NORDIC OCH
ORDFÖRANDE I
NORDIC/BALTIC
INSOLVENCY NETWORK

MIKAEL MÖLLER
PROFESSOR I CIVILRÄTT VID
UPPSALA UNIVERSITET OCH
INSOLVENSEXPERT

Gränsöverskridande nätverk sätter behovet av rekonstruktion på kartan

Experterna i Nordic/Baltic Insolvency Network har träffats regelbundet sedan 2010 för att utveckla en harmoniserad syn på insolvensfrågor. De har nu en gränsöverskridande rekommendationssamling som ska presenteras till våren. Förhoppningen är att lagstiftarna i regionen ska använda förslagen som input i kommande lagstiftningsarbete.

– Vi ska lägga sista handen vid våra rekommendationer när vi ses i Stockholm i januari, säger nätverkets ordförande, konkursförvaltaren och advokaten Erik Selander vid DLA Nordic. Han och övriga 20-talet experter som ingår hoppas få se harmoniserade och ändamålsenliga regler, framför allt inom rekonstruktionsrätten där olikheterna i olika länder ställt till onödigt många problem för företag med verksamhet i flera länder.

Nätverket har lagt mest energi på de frågor som skulle skapa mest nytta. På rekonstruktionsområdet har skillnaderna och därmed också behovet varit störst.

Mikael Möller, professor i civilrätt vid Uppsala universitet och insolvensexpert, förklarar nätverkets prioriteringar.

– Vi gör inte anspråk på att vara heltäckande utan vi har i första hand fokuserat på de regler som förenklar

gränsöverskridande verksamhet och investeringar, säger Mikael Möller.

Det handlar om väl genomarbetade förslag som lagstiftare kan inspireras av, men det är upp till varje land att utforma sina egna lagar på insolvensområdet.

Hantera företaget i motvind

Internationellt driver Världsbanken och UNCITRAL insolvensfrågorna framåt, men även EU-kommissionen har uppmärksammat att fungerande och harmoniserade konkurs- och rekonstruktionslagar skulle kunna bidra till att stimulera företagandet i Europa. Det bör vara tydligt hur företagen och deras ägare ska agera i alla faser under ett företags livslängd, alltså även när det blåser motvind. Tydlighet och transparens vore bra för investeringsklimatet i Europa.

– I mars i år kom en rekommendation från EU där medlemsstaterna

uppmannas att se över rekonstruktionsrätten, så vårt arbete ligger nu helt rätt i tiden, säger Erik Selander, som också deltar i en statlig utredning under Finansdepartementet, som fram till 2016 ska se över entreprenörskap och innovativt företagande. Här ska delar av bolagsrätten, skatterätten och insolvensrätten synas med lupp.

– Den nya regeringen ska komma med tilläggsdirektiv, säger Erik Selander, som inte ser något skäl för att inte ta itu med de uppenbara bristerna på insolvensområdet redan nu.

I de baltiska länderna har nätverkets förslag redan börjat anammas av lagstiftarna, som är måna om att få till ett fungerande och lokalt anpassat regelverk som både accepteras och efterlevs.

– När vi är i de baltiska länderna sitter vi på departementen. Här finns medarbetare som är öppna för förändring. De har de svåra krisåren i

färskt minne och en lagstiftning som inte fungerat så bra i alla delar, säger Mikael Möller. Lagstiftningen har tagits fram av internationell expertis och är inte så förankrad nationellt. Men den är därmed inte heller så fast cementerad och tungrodd att ändra till det bättre som i de nordiska länderna. I Sverige lyser utvecklingen inom stora delar av den kommersiella lagstiftningen, inklusive insolvensrätten, med sin frånvaro.

– Vi har en sovande svensk lagstiftare och det är varken bra för rättsväsendet eller för näringslivet som behöver uppdaterad kommersiell lagstiftning på centrala områden, säger Mikael Möller.

Vad beror handlingsförlamningen på?

– Det saknas personer i maktposition som är tillräckligt insatta och intresserade av de kommersiellrättsliga frågorna. Sen finns det särintressen och lobbyister som i Sverige är mycket inflytelserika och som i hög grad bidrar till att hålla positionerna låsta. En intressentgrupp som i utgångsläget har en bra position är förstas skeptiskt inställd till ändringar som kan leda till en försämring, framhåller Mikael Möller.

– Det är därför avgörande att beslutsfattare i utredningar, departement och riksdag har kunskap och integritet nog att gå emot de rena intresseståndpunkterna och se till vad som i ett makroperspektiv skapar störst mervärde för inblandade aktörer inklusive samhället i stort.

Insolvensnätverket ska under våren publicera sina framförhandlade texter och ta kontakt med lagstiftare och andra intressenter i Europa som kan ha nytta av de nya rekommendationerna.

– Vi har till exempel blivit inbjudna att prata om rekommendationerna på en INSOL Europe-konferens i Vilnius i maj. Det finns ett stort intresse från våra kollegor i Europa att ta del av våra rekommendationer, säger Mikael Möller, som hoppas och tror att de företräder olika särintressen på hemmaplan inser att det är dags att tänka framåt.

INSOLVENS- RÄTTSLIGT FORUM 2015

Den 12-13 februari 2015 arrangeras ett trettonde Insolvensrättsligt forum i Uppsala universitets aula med följande ämnen

- **Företagsrekonstruktion – idag och i framtiden.**
- **Säkerhetsöverlåtelse.**
- **Insolvensbegreppet och ond tro om insolvens.**

Sedvanlig middag serveras på Uppsala slott den 12 februari.

För anmälan och vidare information hänvisas till Forumets hemsida www.akademikonferens.uu.se/insolvens2015

Anmäl dig senast den 16 december 2014.

Vid anmälan efter den 16/12 tillkommer 500 kr.

UTREDNINGEN FÖR FÖRBÄTTRAT KLIMAT FÖR ENTREPRENÖRSKAP OCH INNOVATIVT FÖRETAGANDE

Kommittén ska bland annat

- undersöka om det finns strukturer eller andra företeelser eller regler i inkomstskattesystemet eller i regelverket för socialavgifter som motverkar entreprenörskap och företagande,
- göra en översyn av vissa regler för företagsrekonstruktion,
- utvärdera sänkningen av lägsta tillåtna gräns för aktiekapital för privata bolag samt undersöka behoven av ytterligare justeringar,
- utföra en analys med anledning av Världsbankens granskning av det svenska företagsklimatet,
- göra en översyn av hur nuvarande regelverk och andra förutsättningar påverkar omställningsmöjligheterna i ekonomin,
- kartlägga det svenska innovationsstödet,
- utvärdera sammanslagningen av Almi och Innovationsbron,
- göra en översyn av de statliga insatserna för företagsfrämjande,
- utreda möjligheterna till ökad rörlighet mellan akademi, näringsliv och företagande.

Uppdraget ska redovisas senast den 15 augusti 2016.

Konkurslagens granskningsmannainstitut

ACKORDSCENTRALEN GÖTEBORG DEN 24 NOVEMBER 2014, ENAR FOLKESSON

I konkurslagen 7 kap 30 § finns en regel om att rätten skall förordna en granskningsman om en borgenär begär det. Regeln om en borgenärs rätt att få en granskningsman förordnad i en konkurs är mycket gammal.

FÖRR, DÅ KONKURSFÖRVALTARE utsågs av borgenärerna genom ett röstningsförfarande, var syftet att en borgenärsminoritet skulle få en effektiv insyn i konkursförvaltningen. Borgenärerna hade på den tiden en betydligt större möjlighet till inflytande över konkursförvaltningen än vad de har idag. Granskningsmannens uppgift var då att ge ett tillfredsställande skydd för en borgenärsminoritet. Granskningsmannainstitutets egentliga uppgift var att ge andra borgenärer än dem som bestämt valet av förvaltare en viss inblick i och ett visst inflytande på förvaltningen. I samband med konkursförvaltningsreformen 1980 diskuterades ett eventuellt avskaffande av granskningsmannainstitutet. Efter olika avvägningar lät man emellertid institutet om granskningsmän vara kvar. Så som regeln blev formulerad verkar det, om man gör en bokstavstolkning, som om varje enskild borgenär i en konkurs skulle kunna få en granskningsman förordnad. Tidigare hade en borgenärsminoritet som regel endast kunnat få två granskningsmän förordnade. En nyhet 1980 var att granskningsmännens arvoden och kostnadsutlägg skulle komma att ersättas av den borgenär eller den borgenärsgrupp som hade ansökt om dennes tillsättande. Genom detta antog man att det ytterst sällan skulle bli några granskningsmän utsedda.

UNDER DE DRYGT trettio år som nuvarande regel har varit i kraft har det också varit mycket sällan som det gjorts ansökningar om tillsättande av granskningsmän. I de fall som det förekommit har det också funnits anledning att anta att det har varit andra skäl bakom än vad som kan motiveras med borgenärsintressen i den aktuella konkursen. Misstankar har funnits om att konkurrerande företag velat komma åt företagshemligheter eller konkursgäldenärens kundreskontra, orderstock etc. I något fall kan spekulanter inför en konkursrealisation misstänkas ha önskat skaffa sig bättre insiderinformation inför en budgivning. Ofta har det rört sig om borgenärer som varit involverade i en process med konkursboet. I känd rättspraxis från Högsta domstolen eller någon hovrätt har det mig veterligt i samtliga fall varit fråga om pågående processer mellan det aktuella konkursboet och den aktuella borgenären. I NJA 1993 sid 517 hade två personer föreslagits till granskningsmän i en konkurs. De föreslagna personerna var även biträden till motparten i processen mot konkursboet. Det blev därför en prövning av lämplighetsrequisitet. Högsta domstolen lämnade besvären från konkursboet utan bifall (3/2 avgörande). I NJA 1996 sid 389 hade borgenären efter konkursutbrottet förvärvat en högst obetydlig fordran (på 118 kronor). Borgenären ansökte därefter om granskningsman. Ansökan lämnades utan bifall av såväl hovrätten som av Högsta domstolen. I domskälen skrev Högsta domstolen bland annat att borgenärens bevekelsegrund för att få en granskningsman förordnad "är uppenbart oförenligt med regleringens ändamål, nämligen att ge en borgenär möjlighet att tillvarata sitt intresse att

få bästa möjliga utdelning för sin fordran i konkursen. Yrkandet bör under sådana förhållanden inte sanktioneras av rättsordningen." I RH 1998:49 hade Stockholms tingsrätt ogillat en ansökan medan Svea hovrätt biföll denna med motiveringen att utredningen i målet inte gav stöd för annan slutsats än att sökanden velat uppnå det syfte som ligger till grund för lagrummet, nämligen att ge en borgenär möjlighet att tillvarata sitt intresse att få bästa möjliga utdelning i konkursen. I "Prosolviamålen" var all konkursegendom avyttrad och konkursförvaltningarnas enda kvarvarande förvaltningsåtgärd var att slutföra en skadestandsprocess mot ett revisionsaktiebolag och en auktoriserad revisor. Tingsrätten avlog borgenärens (revisionsaktiebolagets) ansökan om granskningsman medan hovrätten beviljade ansökningsen (Hovrätten för Västra Sverige, mål nr Ö 3154-04, beslut 2004-10-06). Tidmässigt var detta hela sex år efter konkursutbrottet. Högsta domstolen gav inget prövningstillstånd. I domskälen skrev hovrätten att om borgenären med sin begäran avser att söka insyn i konkursboets processmaterial kan det, beroende på de närmare omständigheterna, vara ett sådant motiv som är uppenbart oförenligt med regleringens ändamål. Hovrätten fann emellertid inte att utredningen gav tillräckligt stöd för att borgenärens begäran huvudsakligen grundade sig på några sådana motiv, varför borgenärens begäran bifölls.

EN VIKTIG FRÅGA är hur övriga borgenärer kan påverkas av förordnanden av granskningsmän. Om man tittar på syftena med en granskningsman, dvs att dennes arbete skall förbättra konkursavvecklingen rent ekonomiskt och

öka utdelningen till borgenärerna, så blir en granskningsman något positivt för samtliga borgenärer. I de ovan refererade rättsfallen blir emellertid övriga borgenärer nästan att ses som förlorare. Dessa granskningsmäns primära uppgifter blir naturligtvis att få konkursboen som den förlorande parten i de aktuella tvisterna, eftersom granskningsmännen självfallet vill att deras huvudmän skall vinna.

VAD KAN EN granskningsman då göra? Enligt konkurslagen 7 kap 30 § skall en granskningsman "med de befogenheter som anges i denna lag övervaka förvaltningen på borgenärens vägnar". I andra stycket av paragrafen står det att "Granskningsmannen skall ha tillgång till det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet." Utöver det nu nämnda lagrummet finns termen granskningsman även i lagrummen 6 kap 2 §, 7 kap 3, 5, 9 och 28 §§. I samtliga dessa lagrum med ett undantag finns även termen "borgenär" med. Undantaget är 6 kap 2 §. Detta lagrum rör konkursgäldenärens skyldighet att lämna upplysningar. En gäldenär kan alltså bli skyldig att lämna upplysningar till en granskningsman men däremot inte till en borgenär. När det däremot rör en konkursförvaltares skyldigheter att lämna upplysningar synes det inte vara någon skillnad alls. Denne har samma upplysningsskyldighet till en borgenär som till en granskningsman. Problemet är väl att konkursborgenärer och granskningsmän, kanske även konkursförvaltare, kan tro att en granskningsman med dagens regelsystem har större befogenheter än vad fallet egentligen är. Just själva termen "granskningsman" kan felaktigt leda tankarna till att tro att det är fråga om en slags revision av redan vidtagna förvaltningsåtgärder. Någon jämförelse med en särskild granskningsmans uppgifter enligt aktiebolagsrättsliga regler får alltså inte göras. Följande citat är hämtat från Welamsons bok i Konkursrätt från år 1961 (sidan 189): "... institutets egentliga uppgift ej är att sörja för revision, av förvaltningen, ty detta åligger rättens ombudsman, utan att ge andra borgenärer än dem som bestämt

valet av förvaltare en viss inblick i och ett visst inflytande på förvaltningen". Något ändrat synsätt vad gäller revision av konkursförvaltningen synes ej finnas i nuvarande regelsystem och är inte anledningen till att regeln om granskningsman finns kvar. Snarare är det tvärtemot, dvs när vi nu har en offentlig granskning genom TSM, har behovet av enskild borgenärsgranskning starkt minskat.

I SAMBAND MED konkursreformen 1980 behölls granskningsmannainstitutet trots att de gamla syftena med institutet knappast längre fanns kvar. Lagstiftaren ansåg emellertid att det någon gång kunde finnas skäl för en borgenär att få en granskningsman förordnad. Regeln ändrades dock på det sättet att det numera, vid en bokstavstolkning av paragrafen, kan se ut som om alla borgenärer vid vilken tidpunkt som helst under en konkurs har en rättighet att få en granskningsman förordnad. En domstols enda prövning skall inskränkas till en föreslagen granskningsmans lämplighet. Att regeln nuvarande utformning kan ge borgenärerna obegränsade möjligheter att få granskningsmän förordnade, och vilken olägenhet detta kan medföra för en effektiv konkursförvaltning, synes det inte vara någon som tidigare har uppmärksammat. På senare tid har det emellertid blivit allt vanligare att borgenärer i konkurser ansökt om att få granskningsmän förordnade. "Rätten" för en borgenär att få en granskningsman förordnad kan motiveras med att borgenären enligt de nuvarande reglerna själv skall betala ersättningen till granskningsmannen för dennes arbete. Vad man dock måste beakta är att det även kan bli merarbete för konkursförvaltaren och därmed högre konkurskostnader. Självfallet måste en konkursförvaltare ge en granskningsman "tillträde" till konkursboets räkenskaper och handlingar, svara på frågor etc. Detta kan ju inte en förvaltare göra gratis. Därmed kommer andra borgenärer att bli drabbade genom högre konkurskostnader och ineffektivare konkursförvaltning om den aktuella borgenären/granskningsman-

nen har tveksamma särintressen och syften med sin granskning. Tänk Er det fallet att samtliga borgenärer i en stor konkurs skulle ansöka om var sin granskningsman. Då skulle det ju teoretiskt sett kunna bli tusentals granskningsmän förordnade vilket skulle medföra en absurd situation för konkursförvaltningen. I en konkurs som för närvarande handläggs vid AC Väst har två granskningsmän blivit förordnade. Bakgrunden är en tvist mellan två delägare till gäldenärsbolaget. Delägarna är samtidigt konkursborgenärer och granskningsmännen försöker nu genom påtryckningar förmå konkursförvaltaren att ta ställning i tvisten. I en annan aktuell konkurs, där konkursboet i flera fall väckt talan om återvinning, överväger svarandena att ansöka om granskningsmän för att få insyn i de olika målen.

JAG ANSER PÅ grund av de missbruk som nu alltmer håller på att etableras vad gäller granskningsmän i konkurser att rätten de lege ferenda borde få göra ändamålsmässiga prövningar av borgenärsansökningarna. Om den sökande borgenären är part i en process med det aktuella konkursboet borde också reglerna om editionsplikt i RB 38 kap vara bättre harmonierade med reglerna om granskningsmän i konkurser. Ett konkursbo borde få driva rättsliga processer på jämlika villkor med alla andra rättssubjekt. Möjligen skulle enbart de borgenärer som är "särskilt berörda" ha rätten att få granskningsmän förordnade. En annan lösning skulle kunna vara om granskningsmannainstitutet helt försvinner och ersätts med en möjlighet för borgenärerna att få en borgenärskommitté utsedd, i likhet med vad som gäller vid företagsrekonstruktioner. Sådana kommittéer skulle bättre kunna tillvarata borgenärernas intressen på det sätt som syftet faktiskt är med granskningsmannainstitutet, dvs att ge borgenärer en bättre insyn och medinflytande vid förvaltningen av ett konkursbo till gagn för avvecklingen av tillgångarna i konkursboet. Att granska redan gjorda förvaltningsåtgärder får vi förmoda att TSM idag gör på ett betryggande sätt.

Välbesökt kurs om konkurs

Under hösten har Ackordscentralen Malmö hållit en uppskattad kurs om de regler som styr insolvensrätten. Intresset var så stort att kursen fick flyttas från de egna lokalerna till Börshuset.

– Kursen blev snabbt övertecknad och landade på ett 30-tal deltagare, med en bra blandning av advokater, revisorer och banktjänstemän, berättar Lennart Atteryd, VD Ackordscentralen Malmö. Deltagarnas olika roller resulterade i intressanta diskussioner vilket var mycket givande.

Kursledarna kom från Ackordscentralens egna led. Förutom en allmän genomgång av den centrala insolvensrätten gavs fördjupning i ämnen som svenska och internationella konkurser, företagsrekonstruktioner, förmånsrättslagen och ekonomiska frågeställningar. Utvärderingen visade att såväl upplägget med fyra timmar vid fyra kurstillfällen som innehållet var uppskattat.

Malin Wettermark,
Ackordscentralen,
en av dagens
föreläsare.

Sofie Arvidsson, AC; Malin Wettermark, AC;
Sofia Olsson, VINGE; Jens Johansson, Danske Bank

Jens Isaksson, SHB; Elin Sjören, AC;
Advokat Lars Milberg; Malin Andersson, AC

Tore Ardvall, SEB; Per Rosberg, SHB; Anna Wanby Jakstrand,
SHB; Roland Andersson, Revisorsringen;
Ann-Christine Hallén, AC

Malin Andersson, Elin Sjören, Jimmy Pilo,
Sofia Ljungstrand, Linda Bensmo, samtliga AC

Cecilia Relfsson, Mannheimer Swartling Advokatbyrå

Bengt Bülow, AC; Jens Isaksson, SHB; Per Rosberg, SHB

STOCKHOLM

Höstmingel med stipendieutdelning på Hotel Diplomat

Det blev en mycket trevlig samkomst när Ackordscentralen Stockholms traditionsenliga höstmingel gick av stapeln den 6 november på Hotel Diplomat.

Louis Landeman och Gabriel Bergin höll ett föredrag kring sin nya omtalade bok "Företagsobligationer – Från AAA till konkurs".

Under kvällen delades Stiftelsen Ackordscentralens stipendier ut till Stockholms två stipendiater; Matilda Scherlin, för uppsatsen *Process mot bolag på obestånd*, och Andreas Hallbeck, för uppsatsen *Uppkomsten av panthavarens borgenärsskydd vid pantsättning av enkla fordringar – särskilt vid fakturabelåning enligt factoringavtal*.

Kvällen avrundades under trivsamma former med tid för mingel och samtal.

Andreas Hallbeck, stipendiat

Matilda Scherlin, stipendiat

LÄS MER
OM STIFTELSENS
STIPENDIER PÅ
ACKORDSCENTRALEN.
SE/OM OSS.

Till vänster Biörn Riese, MSA,
till höger Mats Emthén, Advokatfirman Carler

Henrik Nyroth, Landhypotek och
Hans Odén, AC

Mikael Kubu, AC och Ulf Granelli, Danske Bank

Henrik Lundström, Abramia Redovisningskonsult och
Jesper Georgi-Hemming, Wasberg Redovisning

Emma Brolund, Finansinspektionen och
Emma Larsen, Hoist Finance

Anders Nilsson, Wistrand

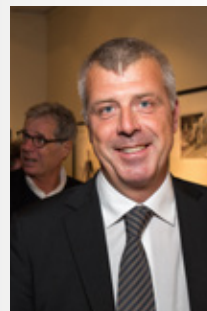
Carl Björlin, Lindahl

Jan-Peter Carlsson, Mercurius Inkasso och
Erik Osvald, AC

Hedwig Bergström,
Magnusson Advokatbyrå

Ulf Mellqvist, Bird & Bird

PROFILER – HANS ÖDÉN

Hans Ödén

Jurist, konkursförvaltare, rekonstruktör, knowledge manager på Ackordscentralen Stockholm.

Bakgrund: Hans arbetade som polis när han började läsa juridik. Efter jur kand 1982 gjorde han sin tingsmeritering vid Stockholms Tingsrätt 1982-85. Han var hovrättsfiskal i Svea Hovrätt 1985-86 och arbetade som bolagsjurist på SL 1986-87. 1988 började Hans som biträdande jurist på Friberg & Wallander Advokat-byrå, som senare blev Wallander & Co Advokatbyrå, där han blev advokat och delägare 1991. 1997 fortsatte han till Advokatfirman Glimstedt. Sedan 2001 arbetar Hans på Ackordscentralen Stockholm.

Familj: Sambo, tre utflugna söner och två barnbarn.

Fritid: All fritid är idrottsrelaterad och framförallt blir det mycket cykling.

Din juristkarriär hade en annorlunda start?

Jag kom i kontakt med juridik när jag gick på polisskolan och blev genuint intresserad. Parallellt med jobbet som polis studerade jag juridik på Stockholms universitet. Även om jag trivdes mycket bra under mina sju år inom polisen, bestämde jag mig för att röra på mig när jag fick min jur kand examen. Efter att ha suttit ting vid Stockholms tingsrätt tänkte jag bli domare. Jag arbetade som hovrättsfiskal i Svea hovrätt under ett drygt år. Efter två år som bolagsjurist arbetade jag på advokatbyrå med konkursförvaltning och allmän affärsjuridik. Jag var advokat och delägare på två advokatbyråer fram till 2001 då jag började på Ackordscentralen.

Du har flera externa uppdrag?

Bara några stycken. Jag sitter med i Nationella lönegarantigruppen, som består av representanter från olika myndigheter, vars främsta syfte är att komma till rätta med det ökande lönegarantimissbruket. Jag ingår även i styrelsen för Insolvensrättsligt Forum, som hålls vartannat år. Nu förbereder vi ett trettionde forum den 12-13 februari 2015.

Internt är du ansvarig för remisser och du är KM?

Det stämmer. Ackordscentralen är remissinstans för lagförslag och förändringar inom vårt område. Antalet remisser varierar, i år har det varit 3-4 stycken. Jag är knowledge manager i en grupp som förutom mig består av två medarbetare. Vår huvudsakliga uppgift är att ta

fram koncerngemensamma mallar. Dessutom är jag ansvarig utgivare för Ackordscentralen Nyheter. Förutom detta har jag en del koncerngemensamma administrativa uppgifter.

Varför fastnade du för obestånd?

Det är mycket intressant, det ger en bra inblick i företagandets villkor och du träffar många människor och får kunskaper om olika verksamheter. Du ska vara ungefär som en friidrotts tiokampare och ha i vart fall rudimentära kunskaper om många rättsområden och djupare sådana inom några centrala.

Vad gör du när inte jobbar?

Man talar skämtsamt om 40-års kris, men någon kanske tycker att det även verkar finns en 61-års kris, när jag berättar vad jag gör på min fritid. Under många, många år besökte jag allihanda ishallar för att skjutsa och titta på när mina tre söner spelade ishockey. Nu när alla tre har slutat med det, har jag fått tid att träna mycket, framför allt på min racercykel – i år blir det över 700 mil. Förutom motionslopp har jag också i år deltagit i några tävlingar för veterana samt cyklat på Mallorca och i Italien med bland annat OS-guldmedaljören Bernt Johansson. Jag spelar tennis en gång i veckan, går på gymmet under höst och vinter, åker längdskidor och utförsåkning. I vinter ska jag återuppta skridskoåkandet igen. Jag tävlade tills jag var 22 år – var med i junior VM och juniorlandskamper – så det ska bli spännande att prova mina nya hastighetsskridskor på Östermalms IPs konstis.

Prenumerera!

ACKORDSCENTRALEN
NYHETER DIREKT I DIN MAIL
MAILA TILL
acnyheter@ackordscentralen.se

STOCKHOLM
Strandvägen 35
114 56 Stockholm
08-670 44 00, fax: 08-670 44 99
info@ackordscentralen.se

MALMÖ
Hjälmarögatan 3
211 18 Malmö
040-741 85, fax: 040-23 19 49
acmalmo@ackordscentralen.se

LUND
Trollebergsvägen 14
222 29 Lund
046-33 34 80, fax: 046- 33 34 81
aclund@ackordscentralen.se

KRISTIANSTAD
Östra Storgatan 44
291 31 Kristianstad
044-10 25 00
acksd@ackordscentralen.se

GÖTEBORG
Box 2525
Besöksadress: Västra Hamngatan 14
403 17 Göteborg
031-10 54 50, fax: 031-711 10 03
acgbg@ackordscentralen.se

BORÅS
Yxhammarsgatan 27
503 31 Borås
033-22 28 50, fax: 033-22 28 55
acboras@ackordscentralen.se

UMEÅ
Box 4066
Besöksadress: Västra Esplanaden 2
904 03 Umeå
090-70 62 00, fax: 090-17 87 60
acnorrand@ackordscentralen.se